

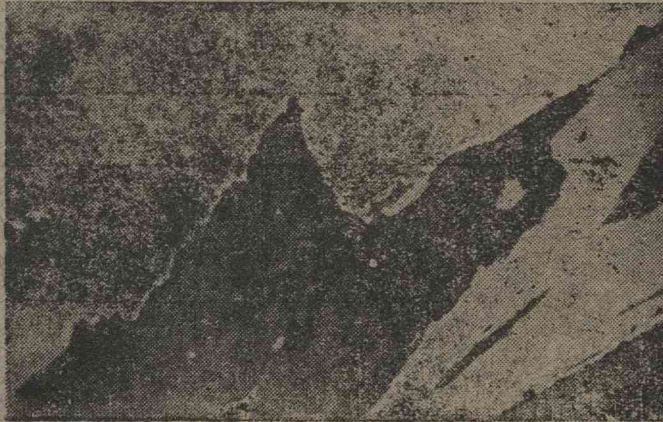
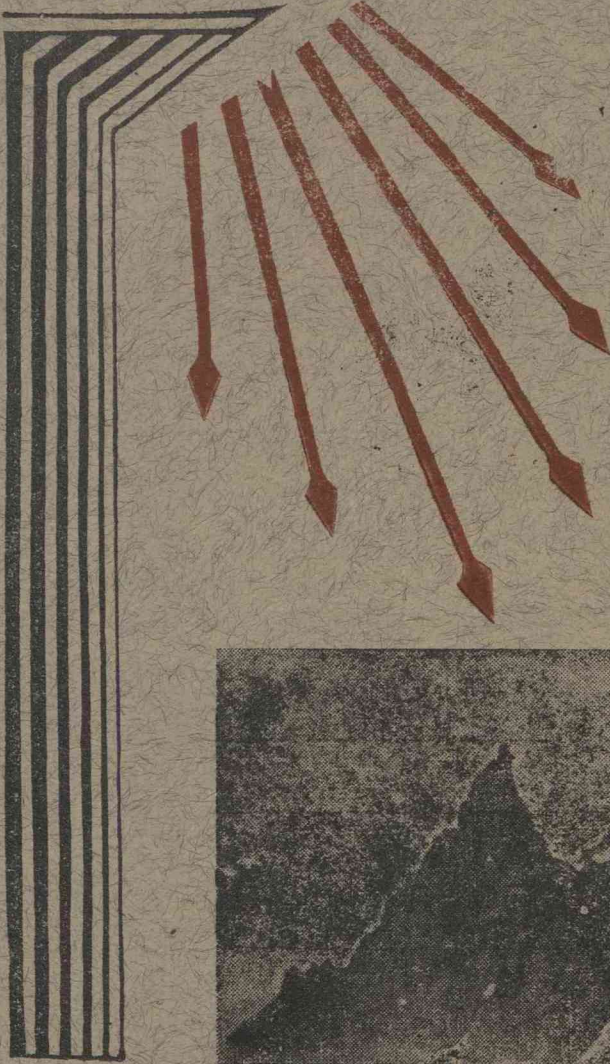
ERCİYES

KAYSERİ

Halkevi Dergisi

Sayı

4

ERCIYES

de

İnkılâbımızın ve Halkevi programımızın ideal olarak kabul ettiği kültüre uygun her yazı neşredilir. Mecmuaya konmayan yazılar geri verilmez.

İÇİNDEKİLER

		Sahife
Medrese hatıraları	Hüsnü Savaşçın	97 - 100
Son nefes (şiir)	Kayın oğlu	98
Kayseri tarihini ilgilendiren bir vesika	Naci Kum	100 - 102
Neler var ? (şiir)	Turabi	103
Endüstri hayatımızda inkişaf	Sahir Üzel	103 - 108
Erciyes (şiir)	Salih Sürel	107
Bünyan çağlıyanları (şiir)	Hamdi Üçok	109 - 110
Çocuk ve terbiye	Hasan Erdoğan	111 - 112
Talas Folkloru	Nuri Cingilli	113 - 115
Seyrani	Haşim Nezihi Okay	116
Kırlangıçlar	S. Sargut	117
Erciyesle çıkarken	Sahir Üzel	120 - 118
Erciyesle baş başa	Ziya Kemal	121
Hacılar köyü	Fahri Tümer	122 - 126
Erciyesle tahassür (şiir)	Sirri	125
Hayattan bir sabife	Muhtar Erdemer	127 - 128

Nesriyatı idare eden : Sahir Üzel

Basıldığı yer : Kayseri Sumer basımevi

Sayı : 4

Cilt : 1

Haziran

1938

ERCIYES

KAYSERİ

HALKEVİ DERGİSİ

Medrese hatıraları

Nasara Yensuru

- 3 -

Yazan : Hüsnü Savaşçın

Nasara yensurunun ne olduğunu köydeki Mehmet emmiye varıncaya kadar herkes bilir. Nasara yonsuru, medrese inhitatının bir sembolünü teşkil eder. Saltanat devrinin son asırlarında, ilim yatığı sayılan medreselerde ilim, nasara yensurudan başlar ve 15 sene gibi uzun bir tahsil çağının temelinde yine nasara yensuru idi. Bu temeli tahlil edersek 15 yıllık medrese tahsilinin vereceği semereleri anlayabiliriz: Kur'ani yüzünden btrâz okumağı bilen 12-15 yaşında her genç medreseye kayid olunabilirdi. (1) Bu çocuğun eline arap gremerinin başlangıcı olan sarf kitabı verilir. Sarı renkte saman kâğıdına basılı olan bu kitabın kenarı köşesi arapça sarf kaidelerini anlatır. Birinci kısmı (Emsile) den başlar işte bu emsilenin ilk satırının ilk kelimesi (Nasara) dır. Müderris efendi ilk bir kaç dersi neye hasreder bilirmisiniz. Musannif veya müellif emsile kitabına niçin

nasaradan başlamıştır ? Ketebeden veya darabaden başalamamıştır. Durmadan banu izah eden ; Hangi müderris . Bu dersi fazla uzotırsa o daba alim sayılırdı, Zavallı genç mollacığın kafası şişmişti. Fakat bir şey anlamamıştır. Yalnız koyunun kaval dinlemesi gibi hocasını dinlemiştir. Üçüncü veya dördüncü derste nasaranın esasına girilirdi. İbare aynen şudur. (Nasara, fiili mazi, müfret, müzekker, gaip, binası malum, manası yardım etti bir erkek)Bu ibare sözde nasarryı izah ediyor. Biraz kuran okumuktan başka bir şey bilmiyen Türk çocuğu bu ibareden ne anlar ? Fiile nedir ? mazi nedir ? müfret ne demektir ? müzekker ne demektir ? Bir sürü muamma ! İşte hoftalar ve aylar nasaranın emsillesile geçer. Bir şey anlamadan ezberlenir ; gidilir iki sene süren sarf dersinden sonra arap gramerinin nahiv kısmına geçilir. Sarftan bir şey anlamıyan molla nahivde tabii boca-

lar. Yalnız bazı kaideleri ezberler işte o kadar Gramerin esas bünyesini teşkil eden kelime, isim, fiil, sıfat zamir gibi bahisler ile terkip bahsini anlatmak yıllarca sürer. Ve bu arap grameri cilt ,cilt kitaplar teşkil eder: İzhar, Kâfiye, elfiye, adalı, molia cami Tabiidirki temeli nasara yensuruda başlayan molla, bu ciltleri üstün körü okur dinler, geçer. Fakat

nu kâfi bulmamıştır. Sanki vazifeleri arap dilini, arap gramerini işletmek ve yükseltmek imiş gibi (izhar) ın üstüne (kâfiye) bunun üstüne (ada) (elfiye), (mollacami) gibi cilt cilt eserler yazmışlardır. Arap dilini yükseltmek ve arap gramerini meydana getirmek ve araplık noktai nazarında haddi zatında yüksek kıymeti taşıyan bu eserleri yazan, tefsir eden hep

SON NEFES

*Sisli bulutların yükü altında sönen
Kış güneşi gibi ancak sezilebilen
Dalgın gözleriyle*

*Hasta kız gönlüme sonsuz hicran oldun.
Ateşten bir sel oldun, aktın, kalbime doldun
Son sözün bu oldu, tükenirken nefesin,
((Eğil kalbimi dinle))*

*Kırılan bir telden kopan gibiydi sesin.
Önünde eğildim secde edenler gibi,
Yanan dudakların*

*Soğuk terle buz gibi donan alnıma değdi
Solgun yanakların*

*Ağlayan gözlerinin incisile çiğnendi
Gözlerin dikildi göklere bir hevesle
Dudakların titredi ilahi bir nefesle.*

*Sisli bulutların yükü altında sönen
Kış güneşi gibi ancak sezilebilen
Dalgın gözlerinin söndü yeşil alevi.
Kalbime akan ateş - nolur - önünde beni,
Aşkına secdedeyken, aziz kurbanlar gibi
Bir yıldırım hızile aksaydı, kül etseydi*

Gaziantep : Kayınoğlu

bir şey anlamaz. Zâten sarf derslerindeki sakim ve muğlak usulü tedrisi aynen devâm eder.

Kısaca izah edelim ;

kelime, isim, fiil hakkında (izhar) kitabında kâfi derecede malumat vardır. Fakat ulemayı osmaniye bu-

türk Âlimleridir. Fakat bunlar metod itibarile çok geri idi. Bunu bir misal ile izah edelim :

Kâfiye, baştan kelimenin izahı için (elkelimetü) diye başlar. Bu (elkelimetü) kelimesi belki iki sahife ile izah edilir. Ve ondan sonra esasa

geçerek (kelimenin, müfret mesnaye delâlet eden bir lafız) olduğu söylenir. İşte pâraneteze aldığım beş kelimelik cümle için sahifeler dolusu arapça malumat verilir. Daha doğrusu bu malumat akademik bir malûmattır mesala bir arap grameri enstitüsü kurulursa orada Âlimler tarafından bu şekilde işlenebilir. Fakat zavallı türk gencinin günahı ve kaba hatı nedirki yıllarca kafa sallar.

Bereket versin (keensed yahu hokkani) (2) gibi misallerle bazen teselli buluyordadı. Gerçi her fen ve ilim ilk keşiflerinde, müşkil, muğlak bir safha arzeder. Her okuyan ve dinleyen esaslı bir malumat elde edememiştir. Ancak bu ilim ve fenler zamanla inkişaf ettirilmiş, tedrisi basit bir hale konmuştur. Fekat haddi zatında kuvvetli muhafazakar olan medreseler tedrisatı batılaştırmak değil bilakis iğlak etmişlerdir. Her musannif yeni bir şey keşif edip ortaya sürdükçe onu da molların kafasına sığdırmak istemişlerdir. Şunu de ilâve etmeliyizki tam on aış sene medresede diz çürütüp icazet alan Türk mollarının hepsi de cahil değil idi Nihayet yüzde on nisbetinde ders anlıyanlar bulunurdu. Mesela dersaamlık ve müderrislik payesini bulan-

lar bu zümredendir. Dersaamlık ve müderrislik yapan hucalarımızın çoğu bu usulu şimdi tenkit ederler ve 15 senede boşa giden bu ömür tortusu derslerin üç nihayet üç buçuk seneye pek ala sığdırılacağını söylerler. işte 15 yıl bu suretle geçer ve bir çok kimselerin de hayatına mal olurdu 15 yıl beklemek her babayığının harcı değil idi. Bir şey anlamadan mütemadiyen ezberlemekten tabiatile genç nesli mankafa yapıyordu. gice uyumamak için yüzüne, gözüne sirka süren olduğu hibi mütemadiyen çay kahve ile uykuyu kaçırmak isteyen meraklı mollalarda bulunurdu.

Meselâ bizim Sabancadan yusuf efendi adında bir zat Fatih medreselerinde az kalsın ölüyordu: Uykuya mani olmak için tavana bir ip asmış ve ipi boynuna geçirmişti. Maksadı uykuyu basıp başı öne düşünce ip engel olacak... Hakikaten uyku basınca boynu ipe düşer ; ip nefes borusunu tıkıyor. Molla yusuf obir dünyaya yolcu olmak üzere iken arkadaşları kurtarıyor.

(1) Askerlikten kaçmak isteyenler her yaşta alınır. Başına bir beyaz bülbent sarması kafi idi.

(2) Memeleri hokka gibi manasına gelir.

TIP TARİH ENSTİTÜSÜ SAYIN DİRETÖRLÜĞÜNE

Medrese hatıralarına ait ikinci makalem hakkındaki nazik betinizi saygı ile okudum. Peşin şunu söyleyim ki makale sahifelerini resimlerle süslemek hatırımdan bile geçmemiştir. (Erciyes) in değerli muharrirlerinden bir arkadaş, yazılarımdan ilham alarak aslında yüksek değerler taşıyan Medreselerin saltanat devrinde nasıl inhitata yüz tutmuş olduğunu tasvir için harap bir medrese resmini koymak arzu etmiş ve Kayseri halkevindeki medrese kapılarına ait yüzlerce kılışer arasından (Şifaiye) ninki rasgelmıştır. Şifaiye, Gıyasiye, Çifteler diye çeşit namlarla anılan Selçuk yadigârı ve Anadolunun ilk şifa ve Tıp yurdunu yalnız (Erciyes) muharrirleri değil Kayserinin bütün münevverleri tanır , tarihsel önemini takdir eder. Arkadaşımızın eline (Şifaiye)

Kayseri Tarihi ile ilgili bir vesika

(Vesika tarihi : 1574)

Naci Kmm

Kayseri ve Felahiyede tanınmış olan çerkez bey oğullarından bay Rzanın elinde bulunan bir temes-sük fermanını gördüm.

Tarihi bir deger gördüğüm bu fermanın hakkında incelemelerde bulundum bir fotoğrafını dercettiğimiz fermanın boyu 0.73,Eni 0.37,yazı kısmının boyu 0. 43, eni 0. 31, yazı punctu 0. 005, satır adedi 47, tuğra boyu 0.12, eni 0. 26 dır. Tugranın sol alt tarafında İstanbul Kadısı Mehmet Nuri tarafından tastiki ihtiva eden notasız 11 satır yazı vardır.

Kılışede, 5 inci satırda açıkça okunacak olan » Veziri azam Çarkâz Ahmet paşa ibnülmerhum İsa Bey eşşehir(Bekser İsa bey hemvare)namına Selim 11 tarafından verilen fermanın tarihi 985 H. olduğuna göre-Edirne-deki selimiye camisi mimar koca Sinan tarafından namına yapılan-Sarı

Sultan selim 11 nin ölümünden 3 yıl sonra yazılmıştır halbuki: Fermanın sonlarında « Yavuz Sultan Selimin oğlu Kanunî Sultan Süleymanın oğlu selim » zamanında yazıldığı da tasrih edilmektedir. demek oluyor ki Ahmed paşayı, padişah İstanbula davet ve hakkında afvile mürüvvet gösterdiği zaman (Rumdekin) (1) ve çevresinde bir çok arpalıklar, değirmenler bahşetmiş, işbu temessük senedini yazdırmışdı. bu senet, ikinci selimin vefatından sonra yazılıb sahibinin eline verilmiş ise de, devir: üçüncü Muradın ve tuğra ise ikinci Selimin dir.

Metnin muhteviyatını teşrihe geçelim : Ferman sahibi Çerkez Ahmet paşa hakkında, tarihlerde yaptığım araştırmalara rağmen bir malumat edinemedim; Ancak, ferman-da : «bervchi mutasarrıf bi medinei

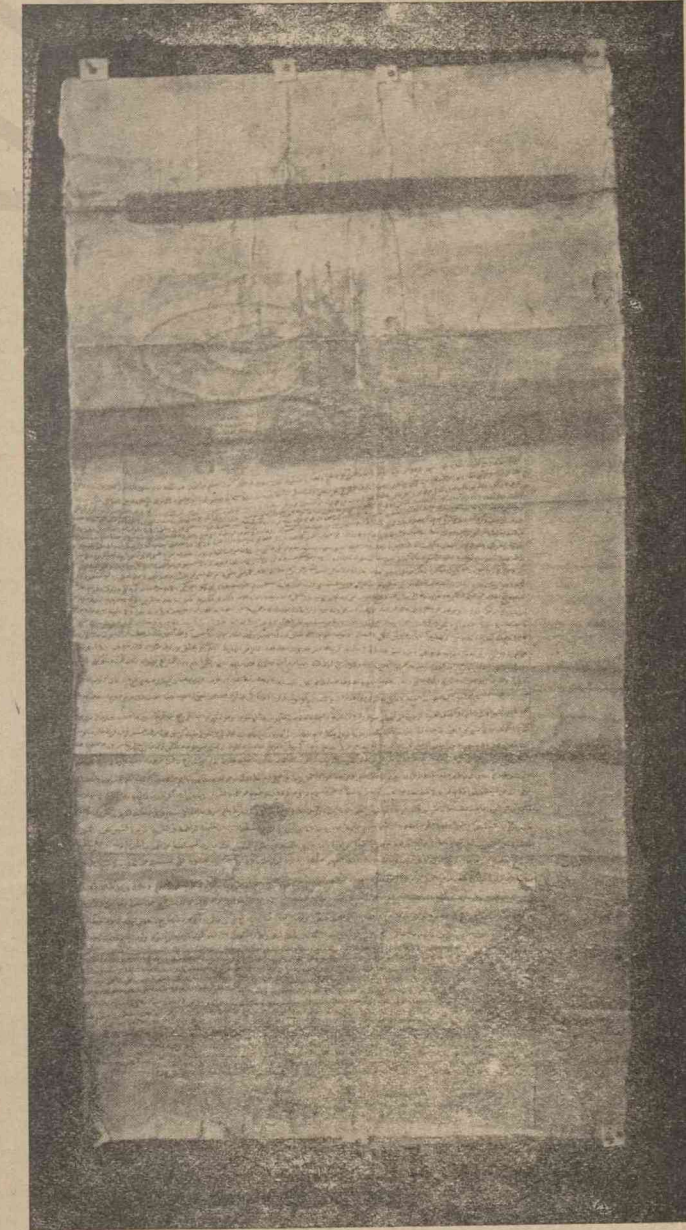
yerine tesadüfen İstanbulun (Tıp), (Sıhan), (Taphane) gibi her hangi ünlü bir medresenin klîşesi geçeydi buyurdugunuz endişe yine mevcut olurdu. Kaldı ki İstanbulda ve Anadolu da beş altı asır evel kurulan medreselerin mahiyeti (Kembiriç) lerin ilk devirlerine nisbeten çok yüksek mana taşıyan irfan yuvalarıdır.

Demek istiyorum ki zatı alilerinin yüksek hassasiyetini, saltanatın, softalığın harabeye çevirdiği her hangi tarihsel medreseye teşmil etmek insafsızlık olmaz. Duygularınızı derin saygı ile karşılıyorum.

Hüsnü Savaşçın

Livai Kayseriyye ve arpalığı sürhsar (Sürhsar = yani Kızılbaş) Bozok ve Kırşehirli sançaklarına mutasarrıf olan düsturilmükerrem müşirül müfelha-

Dikkat ve gayretle sıdkü sadakatile ümürü şahanemda derkâr malumum iken hainibidin olan Sürhsar beldei Bozok itaatten ihrâc ve nefsü hevayı

Kayseri tarihini ilgilendiren Ferman

mim nizamülâlem veziri Azam...» şöhetleriyle anılan bu zatin eyalet beglerinden olduğu anlaşılıyor. Yarlığın (Fermanın) aşağıki satırlarında : «.

ma hüvalarına rebeiyyetlerinde ve bilâ şeri şerif efali şeniada bulunup bilâ itaat olduklarına binaen aleyh vezirim müşarün ileyh hazretlerinin

kendi zi dest ve hükmü hükümetinde kâin olan eyalatı Beldei Kayseri ve eyalatı Sivas Sürhsar arpalığı Bozok ve kırşehir halâ zidestinde iken bu misillü bilâ lüzum mucip ve muktazi olmayan hareket ve sekenatta bulundukları ecilden icabı lazım ve labüd gelen...» dedikten sonra Ahmet başanın bu havalide tenkil kareketlerinde muvaffakiyeti ve kızılbaşların padişaha iltica ederek aman dilemeleri üzerine paşayı« Siddeiseadetine» davet ediyor, paşa da emri Hûmayuna imisal ederek :» .. Eyalât arpalığı Bozok sürhsar ve kırşehri eyaletlerini şeriatı Ahmedîye muvafık olarak seyf ile fetheylediğiden deri aliyyeme zuhur eîmedin karşılayı vezirim Lutullah? (Lutfullah olacak) paşa edimmallahü iclalehu hazretleriyle ifti-harül küberai namü nişan müterahi olunup rikabi hamîyyet ve şevketi şahaneme tazimen ve tekrimen yüz sürüp afvini vukui halini binnefis indi şahanemde i'lame cesareti aczi âbi-danesinde biladerece rûtbei lâ verü lüp vezirim müşarün ileyhın sebebi felah ve neceti olub hatırı deruni şahaneme evlad ve evladına ve evladü-hasına infâ ve maaş için ilâ yevmel-kiyame asarı şhanem olunub fi Karyei (Rumdekin) Rmdekin min kurrai Kazai Akdeğ...» ve mevkileri sayılan bir çok emlak ve erazinin hasılatını paşaya bağışladığını bildiriyor.

Tarihi vekayie göre, Yavuzun babası ikinci Bayezit zamanında başlıyan kızılbaşlık hareketleri Çaldıran seferinden sonra yatışmış ve Kanunî devrine kadar Anadolu'da ehemmiyete değer hadiseler olmamıştı.

Elli dört sene hükümet süren Şah Tahmasb, İran- osmanlı münasebetini iyi kollamış ve muhtelif elçiler göndererek Kanunî ve oğlu ikinci Sellimle olan siyasi rabitasını takviye etmişti. Şu kadar ki, asıllarını Melik Danişmend Gaziye kadar götüren birçok oğuz Boyları Alevi - kızılbaş bulunduklarından ve Anadolu Türkmenleri arasında bu akide adeta bir milliyet halinde münteşir olduğundan bu Türk halkı Saltanat idaresine karşı asla ısınmamışlardı. İşte, padişahın «Haini bidin» «Sürhsar..» diye telin ettiği ve Ebüssüut fetvasıyla katliâmlarının icabettiğini fermanla zikrettiği Yozgat (Bozok), Kırşehir ehali de O zamanlar saltanat idaresine karşı gelmiş olmalı ki çerkez Ahmed paşanın onları tenkil dolayısıyla kendisine büyük bir teveccüh eseri gösterilmiştir.

Çerkez Ahmet paşa ahfadından bulunan Felahiyeli Bay Rıza'dan yaptığım tahkikatta Ahmet Paşanın çerkez olmayıp ozamanlar kendisinin geyiniş, kuşanmış kılığında ötürü halk tarafından ona bu lakap takılmış olduğunu ve asıllarının Horasandan geldiğini öğrendim. Yoğun Burc ve civariyle Kayserinin çarşısı içerisinde debir çok mülk, bahçe, arsa, dükkân temessüklerinin ellerinde olduğunu gördüm. Fermanın fotoğrafı okunacak şekilde dir. Muhteviyatındaki orijinallığı da izaha çalıştım. şimdi, fermana adı geçen köy, çiftlik ve yer adlarını ayrıca yazmağı faydalı buluyorum: Akdağın Kazasına tabi Rumdekin karyesi ve civarı.

(Conkara), (Mezriai Kuşaklu), (de-

NELER VAR!

Sahir Üzele

Libasi köhnede mahfi eroglu erler var.
Harabe köşelerinde künuzu cevher var.
Nedir bu amedireftin beyanı tefsiri?
Kitabı hilkate baktım ne söz, ne bir yer var.
Sığarmı ruhu maani zurufu elfaza?
Ledüniyatı maanide ruhu diğer var.
Ukul mesti tehayyür, kiminle söyleşelim?
Bu gün, ne saki i kevser, ne de bir rehber var.
Kerem, vefa iki ankayı bi nişan olmuş
Ne bir seciyei " Bilge ", Ne buyu anber var
Kalem elinde " Tûrabi ", bayanı raz edemez
Beyana sığmayacak dilde haylı ejder var.

8 - 2 - 937

Tûrabi

lülkü), (kapaklu), (Boğazcık)
(gökdere), (Mezriai kaya punar)
(kayalı pınar), (Kiriş yol), (Karyei arsanos), (Sınır giriş yolu)
(Şarıklı), (Köpek burnu), (Şeref-lüce), (Kaoulc), (Mezriai Men-lüfaklu), (Şerefli ziraatgâhi),
(Şerefli Hüyüğü), (Conkara),
(Kuşaklu -i- Sagir), (Mezriai Koz-lu), (Şahinci), (Mezriai Dolaşa)
(Karyei Koçu Bey), (Karyei Se-lam Kavağı), (Kalın Depe), To-pak Kaya), (Kalın Harman),

(Sınur Dutak), (Karyei Alın Pı-narı), (Karyei Camsaray), (Köse Ali), (Karyei Sultan Ahmet - Bu daközü Kazasına tabi), (Karyei Yekbas), (Şahbey hüyüğü), (Bey Çayırı), (Elvan Özü), (Kızılbey değirmeni), (Yakup Fakı değirme-ni)

[1] Urumdin (Rumdekin) Felahiye'nin eski adıdır fermana (Rumdekin) olarak yazılmıştır Rum - Anadolu yayla memleketlerine demir (Dekin - hali - Boş,) anlamına Türkçe bir kelimedir, Tarama dergisi, sa. 971

Endüstri Hayatımızda İNKİŞAF

- 3 -

Sahir Üzel

İşçilerinden temiz iş, candan mesai bekliyen müesseseler, bu işçilerin sıhhat ve saadeti, huzûr ve istirahat ile pek yakından bağlantılıdır ki ideal bir muvaffakiyet kâzâna bilsin... Sümerbank müesseselerinin buna ne derece ehemmiyet verdiklerini hem buradaki şu kombinada, hem de Bünyandaki kumaş Fabrikasında gördüm. Kayseri ki, eski idarelerin sağlam bir inek haline getirdiği merkezi anadoluda büyüklüğü ile, ticaretle ne kadar meşhur ise modern inkişafada o kadar susamış bir yerdir.

Bu asırlık şehrin omuzu beraberinde yükselen Fabrikaya ait apartmanların şu geniş sahası, hemen üç yıl önce çiftçilerin sapan kullandıkları, Kayserililerin at oynattıkları, üzerinde tek bir ağaç bulunmayan çorak tarladan ibaretti. Bu apartmanların temelleri atılırken yanbaşıdaki tarlalarda tohum ekiliyordu.

Ekilen tohum başak olmadan, temeli atılan binalar muhteşem birer âmele apartmanları olarak

yükseliverdi.

Rejimin endüstri sahasında takip ettiği siyasetin enerjisi tabiatın çok feyyaz olan kudretile şu tarlalarda da boy ölçüşmüştü. Ve bu gün harap, yoksul ve inkişafa can atan Kayseri, Cumhuriyetin Endüstri feyzinden hakkile istifade eden şehirlerimiz içinde birinci ve en baş gelir.

Saltanat idaresinin bütün Osmanlı ülkesinde altı yüz yılda yapamadığı sanatın şunun gibi bir tek şah eserini... Bu rejim türk yurdunun dört beş köşesinde yapıverdi.

Hemde üç dört yıl içinde... Milletini muasır medeniyetle el ele ve kol kola beraber yürütüp koşturmak eğer bir idare için yüksek bir vezife ve mefkûre ise dünyada Türkiyeden başka hangi bir devlet gösterilebilir ki geri de bırakılan altı asırlık terakki yollarını on dört yılda şimşekleme hızla kat edebilmiştir?...

Mermer Sarayların muhteşem kapısını andıran bekârlara ait

Fabrikanın açılışında İsmet İnönü nutkunu söylerken

apartmanın geniş antresinden içeri girerken işte hep bunları düşünüyor eski ile yeni idareyi, bir yıl önceki buğday ve yonca tarlaları içinde bulunduğum şu apartmanı ve bu apartman içinde istirahat eden Türk işçisiyle işçiye verilen ehemmiyeti düşünüyor ve aradaki farkın dehşetinden başım dönüyordu.

Onun içindir ki bol pencerelerin len bol, bol ziya fışkıran apartmanın antresinde iken - sanki ben yaptırmışım gibi içime haklı bir gurur, taşkın bir öğünüş hissi doldu.

Yerlere döşenmiş yerli kilimler üzerinde yürürken istirahata çekilmiş şu 600 işçinin huzûrunu bozmamak için nefes bile almak-

tan korkuyorum.

boyunlarında kontrol saatları asılı bekçiler, ayak seslerini çıkarmamak için koridorlardaki kilimler üstünde ve loş bir ışık altında yavaş yavaş geziniyorlar.

İnce ve uzun koridorlara açılan geniş oda kapılarından, biri biri üzerine oturtularak eklenmiş demir karyolalarda, derin sükûn ve huzur içinde uyuyan işçiler görünüyor!.

Büyük ve bol pencereli, yüksek tavanlı, bembeyaz duvarlı, her türlü sıhhi şartlara uygun olarak yapılmış olan apartman içinde uyuyanlarki, memleketin geyim ihtiyaçlarını temin için gündüzki harcadıkları kudrete mukabil huzurlu uykuya hak kazanmış-

lardır.

Bu hakka hürmet lazım!..

Apartmanın sağ tarafındaki kısımda işçi kadın ve kızlar yatıyorlar-mış; boyunlarında kontrol saatları asılı nöbetçi kadınlardan belli. Paltosu arkasında, eli Şakak'larında dolaşan bir işçi ile karşılaştım. Dişi ağrıdığı için yatamamış onunla konuşuyoruz:

— Nerelisiniz?.

— Yozgatlıyım!.

— Nezamandır buradasınız?.

— Hemen hemen bir yıl oluyor!.

— Ne iş görüyorsun?.

— Boyahanede çalışıyorum!.

— Bu apartmanda rahatmısınız?.

Dişi ağrıyan anele, avucu ile avurtunu sıkarak cevap veriyor.

— Nasıl rahat olmalıyım?.. ben köylüyüm, şimdiye kadar arkam karyola, sırtım haftada bir yıkanan çamaşır, vücudum on günde bir banyo, ayaklarım mükemmel ayakkabı, vücudum kelimenin tam manesile bir temizlik görmemişti ... Şimdi bana bunları veren bu fabrikadar.

Yalnız bana değil, bütün işçilerine! Şöyle bir apartımda yatmak benim değil buradaki hiç bir işçinin hatırına gelmez ve belki rüyalarında görseler inan nazlardı. Biz burada nasıl rahat olmalıyım?.. ve bu rahatlığa mukabil ne için namuslu bir işçi olarak çalışmı-

yalım?. Çalışmamak, bütün bu nimetleri ayaklar altında çiğnemek demektir!.. bunu akli olan hiç kimese yapmaz!

— Yemeği nerede yiyorsunuz?.

— Yine burada ve fabrikada!.

düşündüm, ve çok haklı buldum.

Yemeği bol ve muntazam, yatacağını, giyeceğini medenî bir insana layık bir şekilde fabrikada bulabilen bir Türk işçi, burayı neden benimsemesin?.

Refahın hüdudu yoktur, derler, doğru!

Fakat müddeti hayatında o refahı ancak rüyasında görebilenler (Geçinme ve yaşama) ihtiyacına ait her şeyi burada elle tutulur gözle görünür bir surette tahhakkuk etmiş görüp bulunca neden çalışmasın?. Ve fabrikaya neden bağlılık göstermesin?.

Omuzunda kontrol saati olan işçi diyor ki:

— İki gün önce fabrika müdürlüğü, Pınarbaşından kamyonlarla kırk elli kadar işçi kız ve kadın getirtmişti.

Nah, işte şu büyük odada yatıyorlar!.. Bunlar o kadar biçare şeyler ki Elektrik nasıl yakılır bilmedikleri gibi karyolda yotmasını dahi beceremiyorlardı. Mamafih buraya gelenlerin hemen hemen çoğu böyle idi.

Bir az sonra hepside işinin

erbabı oluyor. ve şeytan kesiliyor-lar. Bunlar da öyle olacak!..

Sevindim ve içimden dedim ki Fabrika hayatın nizam ve intizamı ile disiplini, programlı mesaiyi öğreten bir mektep olduğuna göre, buradakilerden şehirlerine, köylerine, obalarına dönenler bulundukları muhitte ne güzel birer öğretmen olacaklardır?

Fabrikanın şu ocağından çıkan ve Türkiye haritasının hemen hemen her tarafına fırlayan ve fırlayacak olan birer cıngı işçi ateşi Bulundukları muhiti aydınlatan birer nur olacak, ve bu görenekler maşerî terbiyenin yükselişine çok yardım edecektir.

Fabrika bir mekteptir. Ve bir mektebin yaptığı ve yapacağı işi görüyor. Bekâr ve aile apartımanlarına giden yollar-da ve şehirden Fabrikanın göbeğine doğru uzayıp gelen şosenin üzerlerinde, pırıl, pırıl parlıyan muntazam dizili Elektrik lambaları uzaktan fabrikanın boynuna asılmış elmasdan gerdanlığa benziyor. Muhtelif istikametlere uzayıp giden ve uzaktan bakanlara göz kırpanı her elektrik dizisi, ok işaretleri gibi sonunda mutlaka bir binaya ve bir apartmana dayanıyor. Ve orayı-da me leniyetin bu nuru ile tutuşturuyor.

ERCIYES

Ercives yüksek bir dağ

Dağlar içinde ulu

Her tarafı demirağ

Ceryanlar billur sulu

Sanırım seni daim,

Evliyalar ulusu.

Yalvarır Allaha kim,

Yeşil avuç dolusu.

Ne yaman yalçınsın sen,

Parçalar bulutları,

Yükseklerinde esen

Rüzgarların dostları.

Eteğinde yayılmıştır.

Ah.. ne hoş güzel bağlar,

Mor sümbüller bayılmıştır,

Dallarında kuşlar ağlar.

Güzel Erciyes sensiz,

Günüm geçmez şunu bil,

Görmesem olur ıssız

Vallahi yalan değil.

Ufuklardan bakar başın,

Hoşluğunu anlatamam.

Vardır epeyce yaşın

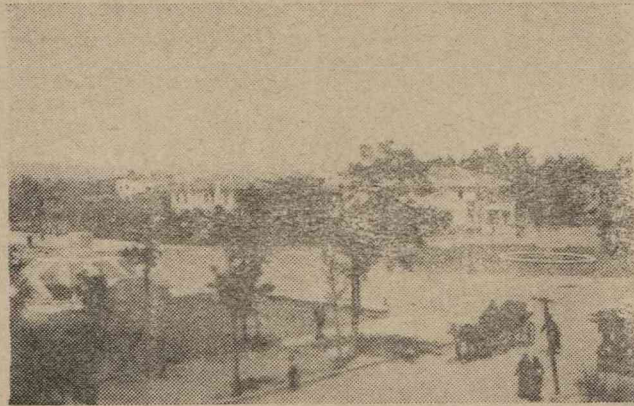
Tarihlere inanamam.

Salih Sârel

Gece yarısından iki saat sonra şehir ve şehrin en aşağı yirmi kilometrelik öte berisinde ki köylülerin de bile saatlarını ayar ettikleri fabrikanın canavar düdüğü şehrin uykusunu kaçırmaması için olacak ötmediğinden, geceye mahsus her tarafta ince bir zil sesi işidildi. Fabrika gece mesaisine

nihayet veriyor. Beş on dakika sonra fabrikadan çıkan işçiler, anırede dizili duran bekçilere kendilerini muayene ettirdikien sonra şehre, apartmanlara doğru hızlı adımlarla yürüyorlar. Bunların çoğu Bisikletli !.. Sanırsınızki bir koşu sahasında bisiklet yarışı yapıyor. Fabrikanın kamyonu şehre dönen analı babalı küçük kızları Cumhuriyet meydanına kadar götürüp bırakıyor.

Bu cadde gecenin sukûneti içinde, akışı hızlı bir nehir gibi şehre gidenlerle tıklım tıklım dolup boşalıyor.

50 bin nüfuslu şehir, derin bir sükûnet ve sesizlik içinde uykunun en tatlı dakikalarını yaşarken yakası kalkık mavi gömleli işçilerde uykuya kavuşmak için can atıyorlar.

Fabrika geceyi gündüze ve gündüzüde geceye katmış 18milyon Türk için çalışıyor.

Sümerler,tarihte nasıl eski Türk medenivetine dastek olmuşlarsa Sümerbankta yirminci asrın türk Endüstrisine rehber olmuştur.

Tarih tekerürden ibarettir.

Bünyan Çağlayanı

BÜNYAN ÇAĞLIYANLARI

B. K. Çağlara

Burda bulanık gönül bir su gibi durulur
Onunla bile yanan, yıkanan bir nur olur.

Her suda güzellik var, fakat bu sular başka
 Sevgi, şii bilmiyen gelir burada aşka.
 Yedi renkli kuşakla burda kurulur taklar,
 Perilerin kızını sular koynunda saklar.
 Sütten ak, baldan tatlı dedikleri o kevser
 Burda varken inanmam cennette gösterecekler
 Kapandım kaçkere ben suların ayağına
 Gitmek için en derin, en gizli kaynağına
 Sular çağıladı «olmaz bizlerde dönmek geri
 Yere batsak, çıksakta akınımız ileri!..»
 Bu gür sesi dinlerken sulardan yudum, yudum
 Türkün yiğit huyunu onun huyunda buldum
 Nasıl ki yatağında uyur gibiyken sular
 O da birden Türk gibi kabarıp şaha kalkar
 Kanlardaki sudan çok, sularda Türk kanı var
 İşte o gündənberi ırmaklar coşkun akar
 Bir küçük dere diye suya hor bakma sakın
 Benliği, gururu var, her suda sakaryanın
 Bu zemzem sular bize tanrının armağanı
 Yaşar onunla bile gök gözlü kahramanı
 Su türkün yoldaşdır hilkat ile beraber
 İkisi bir ezelden gelir ebede gider
 Sularda Türk gibidir, kâh köpürür kâh taşar
 Taşlara, kayalara çarpıda gene yaşar.

HAMDİ ÜÇÖK

Çocuk ve Terbiye

Yazan
 Hasan Erdoğan

Muhakkaki asrımız çocuk asrıdır. Bütün Dünya milletleri bu asırda çocukların terbiye, beslenme ve gelişmeleri üzerinde, bütün geçmiş asırlardan fazla dikkat sarfetmekte olduğu inkâr edilmez bir hakikattir.

Çocukluk eskiden büyük adamın birkaç daha küçültülmüş şekli ve olgun bir adam olmak için geçirilen boş bir devre sanılıyordu. Hala bu zihniyeti taşıyanlar her milletin içinde mevcuttur. Fakat bazıları ekalliyet teşkil eden bu kısım başkalarında büyük bir ekseriyet halini muhafaza etmektedir. Asrımızın tanınmış pedagoğlarından olan mantessori'nin iddia ettiği gibi bütün dünyada çocukları tam manasile anlamış hiçbir millet yoktur.

Dikkat edersek çok defa senelerce arkadaşlık ettiğimiz bir adamı anlamış olduğumuzu zannettiğimiz halde yanlış olduğunu görürüz. Hatta daha ileriye giderek diyeceğimizki daima başbaşa kaldığımız ve en iyi bildiğimizi sandığımız biz kendi kendimizde bilmiyoruz. Biraz evvel şahlanmış bir deniz gibi köpüren benliğimiz az sonra munis ve tatlı bir ilkbahar rüzgârına döner. Sebebini bilmediğimiz halde sevinçli ve kederli oluşumuz daima görülen hallerimizden değil mi?..

Bugün çok sevinçliyim neden olduğunu bilmiyorum üstümdeki keder ağırlığının hangi sebepten ileri geldiğini anlamıyorum! „ dediğimiz çok vakidir. Bu gibi halleri psikoloji

haberimiz olmadan ve bir nehir gibi durmadan akan ve daima değişik sahneler arzeden şuurun akışı ile izah ediyor. A. Carrel'in dediği gibi : Biz biraz evvel ne işek o değiliz , daima değişmekteyiz ; fakat bununla beraber yine aynıyız. „

Büyükler hakkında bu kadar mühim bir bilgiye sahip olan bizler bütün uzviyet ve ruh itibarıyla her an değişen ve başlıklar gösteren çocuklar hakkındaki cehlimizin derecesini anlamakta zorluk çekmeyiz. Gülmesi, ağlaması, sevmesi, küsmesi, velhasıl bütün hareketleri birbirinin arkasına düğümlü bulunan çocukların terbiye meselesi bugün üzerinde durulacak en mühim meselelerden biridir.

Muhakkaki çocuklar üzerine ilk defa dikkatimizi çeken büyük pedagoğ J. J. Rousseau [1712-1778] olmuştur. Bu büyük terbiyecinin Emil'i çocuk terbiyesinin şaheseridir. Rousseau'nun yaptığı devrimleri ve tesirleri bu kısa sütunlara sığdırmak mümkün değildir. Onun hatırla görüşle ortaya attığı meseleleri bu gün ilim tecrübe ile tahakkuk ettirememektedir : “ Çocukları tetkik ile işe başlayınız ; Zira hiç şüphe yokki siz onları tanımıyor-sunuz „ der.

Şu halde çocuklar hakkında iyi veya kötü hüküm vermeden önce, onları anlamak için, tetkik etmek lâzımdır.

Çocuklarını çok zeki diye lüzum-

İsuz yere şimartan veyahut kabiliyetsiz olduğunu söyleyerek çocuğun itimat ve inan hissini boğan aileler çoktur. Bu gibi yolsuz hareketler cahil ana babaların en büyük hatalarıdır. Çocuklar hakkında kat'i bir hüküm vermek mümkün değildir. Beşeriyetin yetiştirdiği en büyük muhterî Edison'un kabiliyetsiz diye eve gönderildiğini ve bir çok büyük adamların küçüklükte beceriksiz olarak tanındığını biliyoruz.

Çocuğun hiçbir hareketi manasız değildir. O, büyük adam olmak için tabiatın kendisine verdiği isdidatları gizli bir şekilde saklayan ve çok derin tetkik edilmedikçe onları ifşa etmiyen aynı zamanda oyunlarında ve bütün faaliyetlerinde yavaş yavaş inkişaf eden altın bir kutudur. Kutunun anahtarı çocuğun terbiyesini üzerine alanların elindedir. yeterki anahtarı iyi kullanmasını bilelim. Aksi halde kutuyu açılmayacak şekilde bozar ve çocuğun istikbalini körletiriz Nice isdidatlar cahil ana ve babaların yolsuz hareketlerine kurban olmuş ve olmaktadır. Bazan terbiye işile uğrakşanların bile " sözden anlamıyanın

hakkı kötüdür,, zihniyeti taşıdığını teessüfle görmekteyiz. Zokun dediği gibi, dayak en ibtidai bir terbiye vasıtasıdır. Çocuğun karakterini düzeltilemeyecek şekilde bozar.

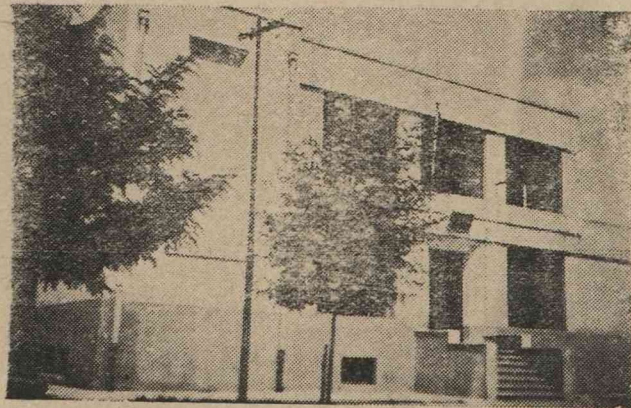
Çocukları anlamak ve iyi temayüllerin gelişmesini temin etmek için evvelâ onları bütün kusurlarına rağmen sevmek lâzım. Çocukların ruhlarına girebilmek için onların seviyesine inmeği bilmelidir.

Müşahade etmesini bilen bir kimse için çocuklardan daha derin ve sevimli ne vardır.?

O. her şeydir, Her şey de onun için olmalıdır.

Ey yarının genç ve dinç nesli!..Sen bize seni iyice anlamadığımız için belki de neler söyleyeceksin? Bu kusur bizden ziyade bizi asırlarca zulmet içinde boğmak isteyenlerde değil mi? Evet hem de senin o nurlu yarının için bin kere evet...

Senin minicik ayaklarına her bakışında, ümit dolu gözlerle nurlu atıyı görür gibi oluyorum. Zira Cümhuriyetin nurlu ve feyizli çağına yetiştin!..

Halk bilgisi örnekleri :

Talas kamonu Folklor Kaynağı

- II -

Yazan :

Öğretmen : Nuri Cingilli

Yurdumuz'a halk bilgisi yeni bir hızla ve gittikçe büyüyen, derinleşen bir inan coşkunuğu ile yürümektedir. Büyük Türk inkılabının bütünlenmesi için millî folklor varlığını da iç ne alması gerekir.

Bu kutsal işde ön ayak olan halk evlerimiz bugün millî folklorumuzu yaratmak yolunda büyük adımlar atmaktadır: Türk edebiyatından yabancı folklorun atılması ve folklorumuzun kendi benliğine doğru yürümesi kültür bakımından olduğu gibi, ulusal edebiyatımız yönünden de çok önemlidir. folklorumuzun her parçasında ulusumuzun millî rengi ve kokusu his edilir.

„Folklor bir budunun ta kendisidir. Özüdür, Millî benliğidir kahramanlık hislerini aksettiren bir aynadır. cevher hazinelerini içinde saklayan bir sandıktır.

Bilhassa bizim Folklorumuz : Dil, Tarih kültür inkılabımıza derin kaynaklar hazırlayan cevher deposudur .

Folklorun her yönden derinleş-

tirilmesi, genişletilmesi budunun manevi benliğini yaratır ve kuvvetlendirir.

Bu gün halkımızın, öz benliğinde saklı duran,, Folklor kaynağı, öyle önemli hazinelerdir ki onlar, ulusumuzun dili, Tarihi, destan, ferman, manisi, kahramanlık hissi, her şeyi gizlidir. Bu kaynaklar açılarak içindeki bilgiler meydana konduğu gün ; halk edebiyatımız zenginleşecek, derinleşecek, millî kitap saraylarımızın derin boşluklarını dolduracaktır: Çünkü halkımızın duyusu, düşüncüsü, inanışı, sevgisi, bir kelime ile kültürü bunda gizlidir. halkın aşkı türküsünde, Türesi oyununda, duyusu inanmasında, sevgisi neşesinde, acısı, destanında vardır. İşte millî edebiyatımızda amaç bunları öz benliği ile meydana koymaktır.

Masalların, çocukları çektiğini, oyunların derneklerin kaynaştırdığını, türkülerin acıları dindirdiğini hap biliriz. İleri ulusların hemen hepsi millî edebiyatta Folklorunu ön safta tutmaktadırlar :

Millî edebiyat işinin millî vicdan bakımından ne kadar önemli bir iş olduğunu, bu gün halk evlerimizin bu kutsal işe verdikleri ilgi ile ölçer biliriz.

Millî Folklor yönünden yurdumuzun her tarafında gösterilen alakanın elbette çok derin manası vardır. Acun tarihinin itiraz kabul etmeyen hakikatlerinden, biride, hiç şüphe yokdurki, Türk folklorunun derinliği, genişliği, köklülüğüdür. Dünya me'leniyetinin doğum yeri olan orta asya her şeyde olduğu gibi : İçinde Folklor dolu olan, kültürümüzde dünyanın her tarafında yaymış taşımış ve yerleştirmişdir : Dünya tarihine biçimler ve düzünler veren yüce Türk uusu ; Tabiatın bin bir renk ve kokusundan İlham alarak, binlerce yıldan beri millî folklorunu yaratmış, büyütmüş, yaşatmış zamanımıza kadar öz benliğile saklamıştır. ; işte bu tarihi, millî Folklor cevherlerimiz dururken, cumhuriyete kadar geçen zamanda bu millî servetler , unutturulmuş ve üstüne birer kara perde çekilmiştir. Bu suretle yabancı dillerin, yabancı duyguların, yabancı Folklorun tesiri altına girmişti. Halbuki Türk halkı, Türk köylüsü, kendi

türküsü, kendi oyunu, kendi destanı durarken, yabancı, mersiye-lerden, ilahilerden, medhiyelerden ne anlardı?.

Türk azim ve iradesinin timsali olan : Yüce Şefimiz Ata Türkün irşadlarıle, bu gün ulusal edebiyatımız [Folklor edebiyatımız] kutsal yolunu tutmuş bulunuyor : Halk evlerimiz 30 a yakın dergisi bu işi başarmak yolundadır : Türk gençliği kendine has, yüksek kabiliyeti ile, bu işe bu millî davaya gereği kadar ilgi göstermektedir :

Yurdumuzda yaratılan millî Folklorumuz kaynaklarını : sarayların buhur kokululu havasından değil ; doğrudan doğruya, enerji ve kudret kaynağı olan Türk halkının, asil Türk köylüsünün öz benliğinden almaktadır. Bizim folklor dediğimiz, türkü, ata sözü, destan, mani, masal, oyun tekerleme, inanma, halk hekimliği ve halk âdet ve türkülerinin heyeti mecmuasıdır. bunların incelenip sık dokunması millî edebiyatımızı yaratacaktır. bizim folklorumuz Yunanlıların ilyadasından cermenlerin folklorlarından : Finli-lerin kolanata'sından daha derin daha üstündür.

İşte güzel bir örnek :

Leylâm I..

- 1 - Talas yollarını seller bürüdü,
İpekli mendilim yeri bürüdü,
Senin aşkından ömrüm çürüdü
Haydi leyla haydi canım günler doğuyor
Garip annen dama çıkmış seni soruyor,
- 2 - Talas bağlarında gülden geçilmez,
Leylanın evinden selden geçilmez,
Emsali içinde leylam seçilmez.
Haydi leyla haydi günler doğmadan
Tatlı sözün, ipek yüzün solmadan.
- 3 - Erciyeften talasa ırmaklar akar,
Hep güzeller damardan leylaya bakar.
Leylam gidişin cihanı yakar.
Haydi leyla haydi günler doğuyor,
Garip annen dama çıkmış seni soruyor

İşte ikinci bir örnek :

Yandım dostlar I..

- 1 - Bahçesinde yaseminler kol atmış,
Ne güzellik mevlam neler yaratmış
Dil dökerek meğer beni aldatmış,
Yandım dostlar bir su verin ırmaktan
Doya doya öpemedim dudaktan
Ölüyorum senin için meraktan.
- 2 - Çeşmesinden sular akar ıslanır,
Kimle görse yarım beni kıskanır,
Bu tabiat bir gün kalmaz uslanır
Yandım dostlar bir su verin bardaktan
Ölüyorum senin için merakdan.
- 3 - Bahçesinde gonca güller açılmış,
Ak gerdana siyah benler saçılmış,
Şu güzeller yollarını şaşırmış
Yandım dostlar bir su verin ırmaktan
Doya doya bir öpeyim dudaktan.
- 4 - Çeşmesinin üstünde yapmalı
Suyun alıp ırmaklara katmalı
Yarı alıp şu diyardan gitmeli.
Yandım dostlar bir su verin bardaktan
Ölüyorum senin için merakdan

Devam edecek

SEYRANNİ

Orta anadolunun ve ondokuzuncu asrın büyük şairlerinden olan ve değer itibarile hemen Karaca oğlana yanaşmakta bulunan Seyrani Devellilidir. hakkında şairlik ve aşıklığından kinaye olarak bir çok efsaneler uydurulmuştur.

Münhasıran şahsiyetini ve eserlerini ihtiva eden) Sanihatı Seyranı) adlı eserde bu hususta uzunboylu tafsilat vardır. Bu itibarla bu noktalara fazla temas etmeyeceğim. Ancak mahallî bir orijinaliteyi taşıyan ve henüz tamamlı bulamadığım için bir tek kıtasını yolladığım bir şiiri ile yukarda ismi geçen Sanihatı Seyraniye girmemiş iki nadide şiirini gönderiyorum. Seyraninin henüz basılmamış ve hatta ele geçmemiş olan bir çok parçalarını toplamış bulunmaktayım. Bunları peyderpey Erciyeşte neşretmekle hem unutulmağa mahkûm olan bu parçaları ortaya koymak ve hemde Türk edebiyatına küçükte olsa bir hizmet etmek fikrindeyim. Bu itibarla bu işe bu nüshadan itibaren başlıyorum.

Seyraninin tasavvuf ve felsefesini gösteren şu parçaya bakın ne harukulade güzel ve ne laubali bir uslubu beyan var.

KOŞMA

Dağlarda nerkis sanırdım

elâ gözlüm, mestim seni
Sözünden özün tanırdım.
fehmederdim dostum seni
Ben soyundum samurlardan
tohma oldum hamurlardan
Olur olmaz çamurlardan
sakinmazdım üstüm seni
Varsam kırklar mekkesine
tuğra olsam sikkesine
Bir gerçeğin tekkesine
seremedim postum seni
Dersim aldım ismi hûdan
kara toprak kanlar yudan
Seyrani keyfimce sudan
doldurmadım destim seni

Yukarda mahallî orijinaliteyi göstermesins binaen yüksek bir kıymet taşıdığını söylediğim kıta şudur.

Gönül arzuluyor Niğdeyi, Boru
Avanus illeri yaman görünür
Ulu bedestânlı koca Kayseri
Erciyes karşımda duman görünür.

Seyraninin Adanada yaşadığı uzun gurbet hayatı sıralarında kardeşinin çıkagelmesi üzerine söylediği parça.

BOZLAK

Nasıl geçtin boz, bulanık sellerden
Haberim mi aldın esen yellerden
Yadigâr mı geldin bizim illerden
Gülreyhan misali koktun birader.
Yol yürümüş acımda tabanı
Çekerde yırtarım mintan, abamı
Aksakallı pir ihtiyar babamı
Zencir takıp delimi etti birader
Aşık Seyraniyim yaram sızılar
İki bacım kardeş derde bozular
Sılada mı kaldı görpe kuzular
Emanetin kime ettin birader

Haşim Nezihi Okay

KIRLANGIÇLAR

İlk defa kırlangıçları gördüğüm zaman gözlerim yaşlarla doldu.. Neden ? neden, baharı müjdeleyen, şen civıltılı, bu küçü kuşlar hep hep matemlere bürünmüşler ?.. Neden mahrumdular ?.. Yoksa o isimsiz yerde eşlerimizi kaybettiler ?...

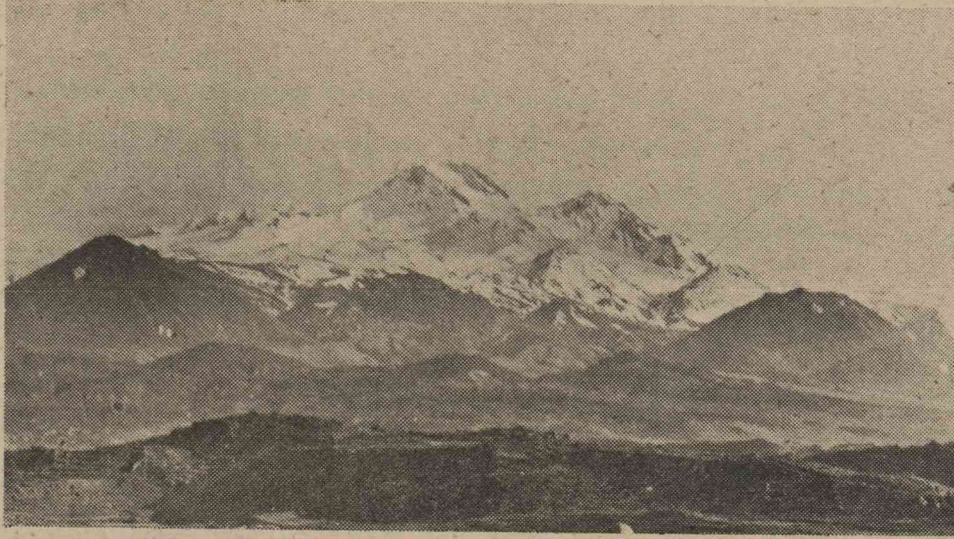
Onlar, benim kuşlarımdır. Onları hilkat bana benzetmeğe çalışmış. Fakat bir yerinde yanılmış. Matem elbisesini ruhuna değil vücuduna geydirmiş

Onlar öyle kuşlardır ki, fırtınalı günler de bile, sığındıkları yerden de kovulsalar, yine, o çatının bir menfezine sığınır. Sükûnet avdet edince, temiz kalpli bu zavallı kuşçagızlar, sanki, oradan kovulmamış gibi, o çatının üstünde şen civıltılarla dolaşarak, sıcak vuvalarını kurmağa çalışırlar

Şimdi kendimi pekte yalnız hissetmiyorum ; çünkü , bütün bir y z onların tatlı seslerinin ahengine kendimi bırakarak avunabileceğim. Fakat o makedder kışta , kim bana arkadaşlık edecek ? Kim beni avutacak ?... Ey, kırlangıçlar .. Beni de alın.. Beni de gittiğiniz o meçhul yere götürün.. Sizden ayrılmak istemiyorum.. Hiç , amma hiç ayrılmak istemiyorum.. Kırlangıçlar ... Ruhun kuşları

S. Sargut

Erciyese Çıkarken

Gittğimiz otomobil, Erciyese çıkacak olan kabilemizi iki saat süren bir yokuşun ve yılan gibi kıvrıla kıvrıla yükselen berbat bir yolun sonundaki Tekir yaylasına boşaltıverdi.

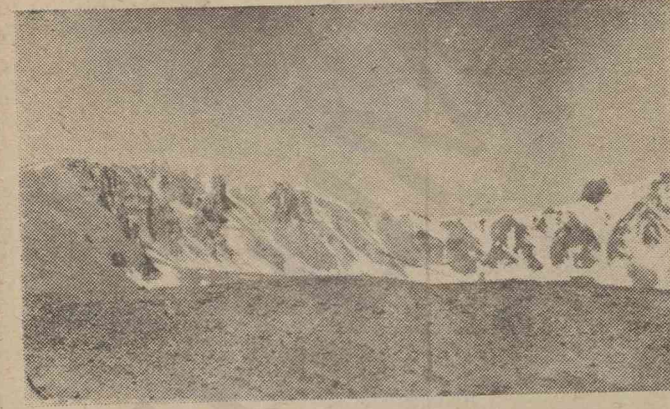
Bu yol bir ucu kayseriye ilmikli öbiri 2390 rakımlı şu bulunduğumuz Tekir yaylasına bağlı, gelişi güzel makarasından boşanıvermiş kalınca urgan gibi bir şey...

Şimdi Kayseride bulunanlar sıcaktan terleyip, tozdan bunaldığı ve her birisi kırmızı ve iri arılara rahmet okutan besili karasineklerin çorap üstünden bile ısırın acılarıyla çırpındığı halde, tekirde biz, zümrüt gibi yemyeşil çayırhın üstünde, ciğerlerimize kadar işleyen Erciyese'nin ince ve soğukla karışık esen rüzgârlarından ürperiyoruz.

Uzak ve sıcak köylerden gelen sürü, sürü Türkmenler, Afşarlar öbek öbek çadırlar kurmuş yayla hayatı

geçiriyorlar. Belliki burası Erciyese'nin havası en temiz, suyu en meşhur yaylasıdır. Çadırların önünde ve çayırklar üstünde üç köşe taşlardan yapılmış ocaklardan çıkan buram buram duman, Kaynıyan kazanlardan fışkıran tereyağı kokulu yemek buğuları insanın içini kıvrandırıp iştihasını şahlandırıyor. Misafiri olduğumuz obanın ileri gelenlerinden iri yapılı, tunc çehreli türkmen ömerin-çadırı önünde yufka saç ekme-gile, taze tereyağı kokulu bulgur pilavını, köylü kilimi üstünde bağdaş kurmuş bol ayranla atıştırırken tabiata yaklaşmaktaki zevkin içimize doldurduğu hudutsuz sevinçten sarhoş gibiyiz. Bu sarhoşluk midemizi çalkalıyor. Ve bir türlü doymak nedir, bilmiyoruz. !..

Şehirde rastlansa, bir dilim zehirli ekmekle gebertilmesi belediyeçiler için mühim bir vazife olan iri yapı-

lı bir çoban köpeği yanı başımızda atıştırdığımız dumanı üstünde bulgur pilavına ağzını sulandıra sulandıra bakıyor.

ara sıra attığımız ekmek lokmalarını yere düşmeden havada kapıyor. Otomobilden inipte çadırlara yöneidiğimiz sırada, Çılgın bir hız ve şimşekleme bir çeviklik ile avlıyarak üstümüze atılan yeleleri ürpermiş bu yayla ve oba aslanları bir az sonra karşımızda birer kedi kadar munisleştiler-

Ona bol, bol ikramımızdan memnun olan türkmen ömer, saf ve temiz dilile :

— Karabaş ve arkadaşları, diyor yadellerde bizim va sürülerimizin bekçisidir. Bunların obamıza emeği emin olunuz şu gördüğünüz çocuklarınkinden çok değerli!..

Köpeğine çocuğu kadar ehemmiyet veren ve çocuğunu canı kadar seven Ömer ağa, Tenbih et, karabaş sakın aşağıya inip belediye hüdütlarına girmesin !.. Sonra bir lokmacık zehre kurban olur !... Aşağıda zehirleyip geberttikleri-

mizi, burada bir oba halkı göğsüne basıyor ve sofrasında ona yer ve mevki veriyor!.. Tıkali burunlarını bir karışık yeşil çayırklara gömüp homurdana homurdana şu gördüğüm geniş yaylada otlayan ağır tekerlek kuyruklu zavallı koyun sürüleri, burada besisi tavını aldıktan sonra kim bilir aşağıdaki kaç midenin iştihasını söndürecek, ve kim bilir kaç metrelilik ince kan damarlarında kıp kıpıl bir kana istihale edip zayıflara kuvvet verecektir. ?

Ve çok değil hemen hemen on beş gün önce bu yaylada beslenen ve şu çayırklardan kuvvet alan kaç koyun, bu gün kasap dükkânlarının telli ve süslü camekânlarında çengellere asılı sallanıp duruyorlar, Yaylanın koyununa menfaatimiz namına midemizden iştahla yer verimiz, obanın karabaşını medeniyet namına sokaklarımızda zehirleriz, birisi yenildiği, öbirinden iğrenildiği için!.. bu yaylada akşamı geçirip, sabahın saat dördünde gözümüzü karartan beyaz sorguçlu şu muhteşem 3980 metrelik sivriliğe yük-

seleceğiz. Başımı kaldırıp bu yalçın sivriliğe baktığım zaman tabiatın azamet ve kudreti ile içim ürperiyor. Anadolu'nun göbeğinde yüksekliğile, insana dehşet veren haşmetile kurumlu ve ünlü bir yükseklik olan Erciyesin ne müthiş bir duruşu var, ?.. Etrafını saran kendindnu küçük dağlara bakışı, tahtında oturan bir tacidarın etrafındakilere olan hor bakışına benzer. Ne onur bu ?..

Binlerce yüz yıl evvel, şu gördüğüm Erciyes daha şişman daha yüksek, daha genç imiş. Onun yaradana yan bakan, hilkata dirsek gösteren azameti tabiatın gücüne gelmiş, ona habersizken karnından bir dert, arzın kızıl bağrından bir damarlık ateş vermiş. zavallı erciyes köpüre, köpüre, asırlarca ağzından ateş kusmuş kustukca zayıflamış zayıfladıkca kusmuş !.. Ve en nihayet büyük kuvvete : (Pes !..) dedikten sonra tabiat merhamete gelmiş, bu bir damarlık ateşi kesmiş!.. kesmiş ama erciyeste hem küçülüp zayıflamış hem eski azamet ve diriliğini kaybetmiş... Bu gün (Lifos) (kartin), (kızıltepe) (taş içi), (yılanlı dağ), (erenler tepesi) adlarla anılan küçüklü büyüklü töredi dağlar, işte hep erciyesin o ateş ve lav kusuntusundan harmanlanmış çepçevre taş ve kaya köme-

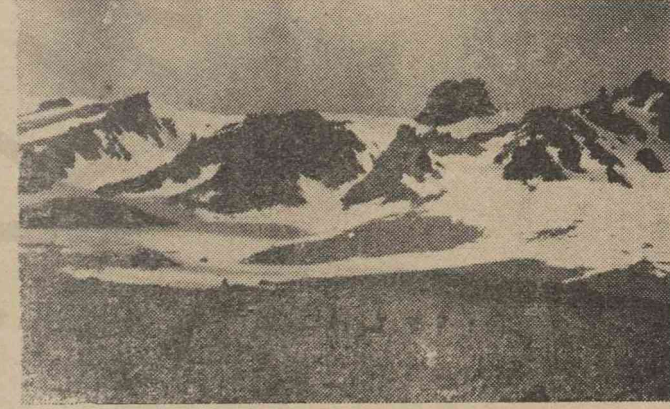
leridir. Yaradana yan bakanın çektiği ceza mahsulüdür bunlar!.. Gece karanlık örtüsünü yavaş yavaş tekir yaylasının geniş ufuklarına germeğe ve yağmağa başladı, karanlığın derirlik ve sessizliğine haykıran çakalların ince ve ahenkli sesleri gittikçe bize yaklaşıyor. Onlar uludukça krabaş ve arkadaşları da :

— Yaklaşmayın bizler buradayız !.. Der gibi vahşi vahşi avluyor ve haykırıyorlar. Batıdan akın akın gelip karşı tepelerin göbekli sırtlarını yalıyarak geçen ve sonra erciyesin sert ve yalçın yüksekliğine hızla çarpınca parçalanıp fırtına halinde etrafına dağılan rüzgârların derinden gelen iniltileri ufukları çınlatıyor. Ve karanlıklardan gelen bu inilti insana korkudan ürperti veriyor.

Yalnız insanami ?.. bakınız, şu koyunlar bile bu korkunun dehşetinden ürkerek birbirine sokulmuş burunlarını çeke çeke geviş getiriyor ve kıpırdanamıyorlar bile.

Yalnız karaboşla arkadaşları kuduz bir kudurganlıkla yaylayı inletiyorlar, obamızı ve obamızın sürülerini korumak için tabii !.. Obanın kâhyası ömer, haklısın, karabaşın hizmeti çok büyükmüş!..

Erciyesle baş başa

İnsafsız bir yele tutuldum,
Sığındım sana

Günlerce senin eteklerinde unutuldum,
ağladım,

Yalnız sen oldun bir yoldaş bana..

Ey Erciyes, ey vefalı dağ,..

Senin billür zirvelerinden,
Ruhuma sehabeler akar, akar yarışır,
her zaman, her çağ..

Gönlüm bu parıltılarla bulur,
teseli ve sükûn.

Biraz yüzüm güler,
Senin azametın gözler büyüler.

Eteklerinin dantelası olan,
Şu sakın bağlar..

Billür zirvene sanki darğın,
Sanki onlarda gönlüm gibi ağlar.

Duyulur bazan kanat sesleri,
Uzak ellere gecerken kuşlar.

Ne hazindir bu uçuşlar,
Ve bu hicran akisleri..

Paslı bir ok gibi Turnalar,
ufkun bagrını deler..

Gurupla bulutlar penpeleşirken,
Saray derinden seni, gölgeler.

Yıldızlar uzaklardan,
Göz kırpar sana

Bir âşık tavrı taşıyan yıldızlar..
Sunki kalbim gibi onların da,
Kalbi sızlar..

Ey Erciyes,..
Aylardır seni yanık bağrında,
En içli, en derin ızdıraplarım
oldu bana eş..

Fakat yine bir gün sen,
Duydun sanırım en ince dertlerimi,
benimle yandın

Her şeye göğüs gerdin ve dayandın..
Ana kucığı sandım,
Kızıl topraklarını,

Günlerce avundum orada,
Sonra baktımki güller bile bana,
Ağlıyor, ağlıyor da..

Şimdi hep baş başayız seninle..
Yalnız şu yanık şiirimi dinle.

Düşün sana en yakın.
Yabancı bu gün ben varım,
Sensin yuvam, beşiğim ve belki de,
mezarım.....

Ziya Kemal

Hacılar köyü

GENEL BİLGİ

Fahri Tümer

Hacılar köyü Kayseri iline bağlı ve Kayseriye on kilometre mesafede bir kamon merkezidir.

Adının (Erciyes) e çevrilmesi için müracaat edilmiştir. Köyün kuruluşu ve adının verilmesi üzerine bilgi elde edilmemiştir. Su vakfiyelerinde köyün belli başlı mevkilerinin adı geçmekte olduğu halde Hacılar adının olmadığına göre iki yüz elli sene evvel kurulduğu tahmin edilmektedir. Bu köyün daha evveleri (Çarık) ve (Dörtkuyular) mevkiinde bulunduğu köy ihtiyarlarının sözlerinden ve bu mevkilerde bulunan harabelerde anlaşılmaktadır.

Kamunun, Asarcık, Sakar çiftliği, Karbuzseki adında da üç köyü vardır. Asarcık doğusunda 5 kilometre Sakar çiftliği batısında 7 kilometre Karpuz seki batı ile kozayı arasında 10 kilometre uzaklıktadır.

Güneyinde Erciyes kuzayında Kayseri vardır. Erciyesin karlı eteklerine kadar uzanan sınırları içinde Seher, Akyazı, Beğendik, Hasandağı, Sakar, Eşmecik gibi Kayserinin belli başlı sayfiyeleri bulunmaktadır.

Bu köyde oturan her ailenin bağı vardır, ilkbaharda bağlara göç ederler. Ziraatle uğraşanlar ilk baharda tarlalarının, harman sonunda bağlarının başına giderler.

Buralarda yontulmuş taştan üç dört kemer üzerine harçsız yaptıkları ve tol adı verdikleri kulubelerde yaz aylarını geçirirler.

(7000) kadın (3600) erkek olmak üzere (10600) nüfusu (1300) evi vardır.

Arazi geniş dağlık ve taşlıktır. 30 mevkie ayrılır her mevkiin kendine has güzellikleri vardır.

(1250) metre yükseklikte olan bu köyün havası serin ve sağlamdır. Akar suyu ve çeşmesi yoktur. Halk su ihtiyaçlarını bin bir müşkülâtla temin eder. Köy meydanında bulunan 25 orta malı sahrançla evlerdeki sahrançlar temmuz ağustos aylarında Erciyes eteklerindeki karların erimesiyle husule gelen sel sularıyla kışın karla doldurularak kullanılmaktadır. Kar az yağdığı yıllar halk dört beş kilometre uzakta bulunau pınarlardan su getirmek mecburiyetinde kalırlar.

Teftiş ve köy gezilerinde incelemeler yapan halkın dertlerini dinleyen ve çarelerini düşünen valimiz Bay Adli Bayman bu hayati meselelerin bir an evvel hal edilmesi için Kayseri civarındaki bataklıkları kurutmakta olan su mühendisini köye göndermiştir. Köye 3600 metre uzaklıkta Çarık mevkiindeki pınar ve ku-

Kayseri Halkevi, bir gezinin le

yularda yapılan incelemelerde az olmakla beraber çok güzel su bulunmuştur. Bulunan pınar dakikada 28 litre su akıtmaktadır.

Suyun köye getirilme işini ilbâylık önemle takip etmektedir.

(5) sene evvel yapılmış iki katlı belediye binası vardır. Üst kat belediye alt kat kamunbay ve jandarma dairesi olarak kullanılmaktadır. Bu binanın bahçesinde güzel bir kaide üzerine Atatürkün büstü konulmuştur.

Dükkân adedi

Cinsi	Sayı
Bakkal	7
Kasap	2
Nalbat	3
Kahve	2
Berber	2

Dikici	2
Demirci	1
Kalaycı	1
Furun	3

Köyün kültür durumu

Üç öğretmenli dört sınıflı bir okul vardır. (1925) tarihinde yaptırılan iki katlı olan okul binası iyi plânla yapılmadığından alt kattan istifade edilmemektedir. Yalnız üst kattaki dört odalı salon kullanılmakta ve köyün ihtiyacına kâfi gelmektedir.

Tahsil çağında 952 kız ve erkek çocuk vardır. Bunun 210 nu okulda kayıtlıdır. İlk okulu bitirdikten sonra tahsile giden pek azdır.

Nüfusu çok olan köyde kütüphane

ne, okuma odası yoktur. Buna karşılık iki kahvesi vardır. Birisi belediye ye diğeri şahsa aittir. Belediye kahvesinin okuma salonu olarak kullanılması en büyük dilektir.

Köyde postane ve posta teşkilâtı yoktur. Muzik ihtiyaçlarını sazla temin ederler. Köyde yetişmiş halk şairi yoktur,

Seher dede, Heybetlidede, Hasandede, Sesli, Şeyharlan gibi hurafeler yaşatan erenlerin mezarları vardır. Bu mezarlar yontulmamış taştan yapılmış boyları beş enleri iki buçuk üç metredir. Halk mezarlarda yatan erenlerin boylarının mezarları kadar uzun olduğuna inanır, mezarların başlarına dikilen iki üç metre uzunluğundaki sııklar üzerine renk renk uzun dilek bezleri bağlanmaktadır. Hatta ipekli mendil, renkli yaşamak bağlyaular da var. Hurafeye inanmayan gençler mendil ve yaşamak bağlyanlar da var. Hurafeye inanmaya gençler mendil ve yaşmakları sııklardan çözerek kullanmaktadır. Kurbanlar adanmakta ve kesilmekte olan, Hurafeler yaşatan eren mezarlarının kaldırılması köy gençlerinin en büyük dileklerinden birisidir.

Sıhhi durumu

Erciyesin kollarından Hasan dağının doğuya bakan dik meyilli yüzüne kurulmuş olan köy ve evleri bol bol güneş görür. Kışın havası sert yazın serindir.

Halk iri vücutlu, gürbüz cesur ve çalışkandır. Evlerin yapılışı sıhhi değildir. Yazın köy evlerinde kimse oturamaz bağlara göç ederler halkın sıhhatını koruyan, kurtaran da bağcılık hayatıdır,

Belediyenin faaliyeti azdır. Köyde temizlik tamamen yapılmamakta-

dır. Belediyenin varidatı temizlik yapabilecek köye düzen verecek durumdadır.

İçilen, kullanılan sular pistir. sahraçlara doldurulan seylap sularının muayyen yolları olmadığından ve son zamanda yaptırılan yolun'da üzeri açılmış olduğundan sular sokak ortalarından sahraçlara akarken sokakın ve sokak üzerinde bulunan lağımın pisliklerinde sahraçlara dolmaktadır. Bu yüzden tifo, dizanteri hastalıkları zaman zaman salgın halinde hükümlerini sürerler. 937 yılı içinde belediyenin yaptığı istatistiğe nazaran ölümün doğumdan fazla olduğu tesbit edilmiştir.

Doktor yoktur, kabilesi vardır. Belediyenin eczaa dolabında bulunan ilâçlar doktor yetişinceye kadar yapılacak tedavi için kâfidir. Halkın sıhhatını korumak için bilgisi azdır. Sıtma vesair hastalıklara nusha yazdıranlar iplik bağlatanlar da var.

Beş on ev hariç olmak üzere ahırlar evlerin içindedir ısıtma araçlarının çoğu tandır, bir kısmı sobadır.

Köyde malarya yoktur bir kaç malaryalıya tesadüf edilmişse de bunlardan birinin Adana elinde diğerlerinin köye iki saat uzaklıktaki bataklıkta çalışırken yakalandıkları anlaşılmıştır.

Bed n eğitimine yardım edecek spor ve eğlence yoktur. Sıhhat durumundan yiyecek, içecek, giyecek şeylere ehemmiyet verilmez. Yiyeceklerin başlıcası pekmez, soğan; hamurdan yapılan yemeklerdir, Akar suyu olmadığından sebze az yetişir az yenir.

Köyün içtimai durumu

Kayseri iline pek yakın olan bu köyde içtimai hayat yükselmemiştir. Kan gntme davası vardır.

Köyde hırsızlık yoktur. Namusa aileye hürmet fazladır. Halk hükûmete ve yurda bağlıdır, Müteğallibe yoktur. Küçüklerini sever büyüklerini sayarlar.

Kar yağmaya başladığı zaman civarda bulunan halk köye toplanır her mahalle ve semtte bulunan oturma odalarında ihtiyarlar uzun uzun maceralar anlatarak gençler de saz çalarak eğlenirler. Dügünler ekseriya kışın yapılır.

kişi şarka gitmiştir. Halkın başlıca işi taşıcılık ve ameleliktir. Kayaları parçalamak yapıya elverişli biçime getirmek bu köy halkının en başarılı işlerindendir.

Kayseride buz fabrikası olmadığından Erciyesin sarp, derin kovukları içerisinde bulunan karları merkep ve beygirlerle Kayseriye götürerek satarlar. 30 - 40 kiloluk kar parçası vasatı olarak 35 kuruşa satılır. Bu işle ev gçindirenler vardır.

Erciyese Tahassür

*Haberin ver bana ey badi saba erciyesin
Kokusu ruha olur bahşi ziya erciyesin
Gülleri zibü nüma gülşeni pür zevku safa
Andelibani hoş ayende eda erciyesin
Nikü bet her ne ise hasılı tarzı revîşi
Şimdi hoş gelmede gayetle bana erciyesin
Gerçi kabil deyil evsafını tadat etmea
Varmıdır mislü naziri aceba erciyesin
Böle mecmuaya hürmet edegör ey Sirri
Bir kusurun bula bildinmi eya erciyesin*

Sirri

Köyün ekonomi burumu

Toprak kumlu olduğunda ı ağaç ve bağ yetiştirmeye elverişlidir. Hububat az yetişir. Kurak geçen senelerde ekinler ya hiç bitmez, biçilebilir durumda olursa yalnız ekilen tohum alınabilir. Yetiştirilen üzüm ve meyvaları civar köylere götürerek hububatla mübadele ederler. Bir çok ailelü hariçte kazanır köyünde yer. Bu yıl şark vilâyetlerinde yapılmakta olan şosalarda çalışmak üzere 400

Köyde üç halı işliği ve 600 halı tezgâhı vardır. Her aile halı dokumasını bilir. Üç dört yıl evvel halı dezgâhı binden fazla imiş. Piyasa durğunluğu, işcilik ücretlerinin az olması yüzünden halı dokuyanların sayısı azalmıştır. Orta zaman sistemi tezgâhlarla çarşaf, peşkir bez dokuyan yirmi aile vardır.

Elli yıl önce köy civarında hatta dağlarında çok iyi ve bol cehri yetiştirmekte imiş. Cehrinin kilosu 150 kuruşa satıldığı zamanlar halk çok mü-

Kayseride, Spor hareketleri gün geçtikçe geniş bir hızla ilerilemekte ve genişlemektedir. Halkevinin kulüblar için koymuş olduğu kupa ve hediyeler kazanan kulüblere verilmiştir. Yukarıki resim İlbyay Adli Baymanı bu hediyeleri sahiplerine dağıtırken göstermektedir.

reffah yaşarmış. Kimyevi boyalar istihsal edilince harice ihracat yapılmamış cehri ağaçları sökülmiş bir kısımları da pakımsızlık yüzünden kurumuş dağlar yeşilliklerini kaybetmiş halkta fakirleşmiş. Bu kazanç yolu kapandıktan sonra halk tütün kaçakçılığı yapmaya başlamıştır. Saltanat devrinde Kayseri ilinin tütün ihtiyacını buköy halkı temin edermiş. Bu suretle köye çok para girermiş. Tütün inhisarı devlete geçtikten sonra halk bu işten tamamen ayrılarak maişetini başka yerlerden aramağa başlamıştır.

Köyün iktisadi durumunu yükseltecek biricik çare ipekçiliktir. Su verilmeden Kayısı, kiraz, elma,, dut armut gibi meyva ağaçları yetişmektedir.

Dut ağacı yetiştirmeye müsait olan bu mntıkaya fidan dağıtılır ve köylüye ipek böceği deslemek usulü öğretilirse 5725 nüfusun hayat ve istikbali kurtarılmış olur.

Arıcılığa da önem verilmesi icap eden bir muhittir. Seher mevkiinde bulunan arıların oğul verimi iyi balaları çok nefistir.

Hayvanlar

Cinsi	Sayısı
At	75
Merkep	1000
İnek	500
Koyun	982
Keçi	289
Öküz	195

Hayattan Bir Sahife

(EMİL ZOLA) dan

ÇEVİREN : Muhtar Erdemer

Mavi ışık saçan gece kandili ocağın üzerinde yanıyor, kandile dayalı büyük bir kitap odanın mühim bir kısmının gölgelenmesine sebep oluyordu. Odada öyle tatlı bir ışık vardı ki sandalyalar, kadife perdeler, yuvarlak masa ve iki pencere arasına yerleştirilmiş gardirop bu renk oyunu içinde mavileşiyorlar, mobilyalar, halılar, kilimler gecenin bu saatinde mübhem ve bulutlu bir renge bürünüyorlardı.

Pencerelerin karşısında, köşede, kadife örtülü büyük karyola, siyah bir yığın teşkil ediyor, örtüsünün rengi sarımtırak bir manzara arz ediyordu.

Dul bir anne olan (Elen), tek başına, ellerini kavuşturmuş, sıkıntılı bir durumla etrafına bakınıyordu. bu sessizlik denizinde saat biri çaldı. Sanki, mahallenin bütün gürültüleri ölmüşlerdi.. Yalnız, bu yüksek (Trokadero) semti üzerinden, Parisin uzaktan gelen uğultuları eşitiliyordu. (Elen) o kadar hafif nefes alıyordu ki ipek korsajının çizgileri ancak kımıldanıyor, tatlı bir sessizlik içinde uyuklarken kumral saçları düğümleniyor, çehresi vuzuhlaşıyor, Eğilmiş başı arasına bir şey dinliyormuş gibi bir hal alıyordu. Odanın derinliğinde, başka bir odaya açılan büyük bir kapı, karanlık bir müstait şeklinde divarı deliyor zannoluyordu.

Ses sada yoktu. Saat bir Buçuğu çaldı. Rakkas, her an kuvvetini

kayıp ediyor, sesini gittikçe azaltıyor ve bu zayıf ses adeta uykuya susamış odanın ötesinde berisinde eriyordu. Mavi ışıklı gece kandili, Yuvarlak masa üstündeki sönmüş lamba, iş kutusu ve bütün eşya.. uyuyordu (Elen) yavaş, yavaş oyandı, vakur ve tatlı bir eda ile etrafına bakındı.

Saat ikiyi çaldığı zaman bu sessizlik bozuldu. Karanlık odanın içinden evvela bir iç çekiş, sonra muhteşem bir göğsü yarı örten çamaşırların ipek hışırtısı duyuldu ve sessizlik tekrar başladı. Şimdi, muztarip bir göğüsten çıkan hafif soluklar işidiliyordu. (Elen) bu durğunluktan sıyrılmak ister gibi ansızın yerinden kalktı, uykudan yeni nyanıyor zan ettiği çocuğuna doğru ilerledi :

— Jan , Jan neyin var çocuğum ? diye sordu. Cevap alamayınca ocağın üzerindeki kandili kaparak çocuğun yanına koştu ve :

— Yarabbi ! bana acı, çocuğumun sıhhati eyi değil, gözüme bir damla uyku girmiyor. Diye söylendi. Acele yandaki odaya girdi. Buradaba derin bir sessizlik hüküm sürüyordu. kandilin bol yağda yüzen fitili titrek bir ışık çıkarıyor, tavana yuvarlak bir leke şeklinde aksediyordu. (Elen) demir karyolaya eğildi. Evvelâ, hiç bir şeyin farkında olmadı. Lâkin bir az sonra, kandilin mavi ışığı altında Janı ; başı bir tarafa sarkmış, vücudu katılaşmış, boynunun adalaları gerilmiş bir halde gördü. Çocuğun sevimli

yüzü solmuş, çenesi kilitlenmiş, açık kalmış gözleri perdenin kornişlerine dikilmişti. (Elen) :

— Aman yarebbi çocuğum ölmüş! Diye inledi. Kandili yere bıraktı, titrek ellerile çocuğu yokladı. Çocuk kendini gayip etmiş, kalbi durmuş, küçük eller, küçük ayaklar gerilmişti. Kadın deli olmuş gibi haşyetle :

— Yavrum ölmüş, çocuğum ölmüş ! imdat, imdat !.. diye haykırıyordu. Şaşkınlıktan odaya giriyor, tekrar çıkıyor, kendini öteye beriye çarpıyor, ne yapacağını bilmiyordu, Tekrar odaya girdi, kendini karyolaya attı.

— İmdat !. diye haykırıyordu. Bir kaç saniye sonra tekrar kalktı. Janı kolları arasına aldı. Ellerini çocuğun vücudu üzerinde gezdiriyor, saçlarını öpüyor, ondan bir kelime, alabilmek için çırpınıyordu.

Çocuğun neyi vardı ? Bir gün evvel yaramazlık eden , oynayan, sıçrayan bu çocuk değilmi idi ? onu böyle cansız bir hale getirmeğe fena havalar sebep olabirdi. Aksilik etmiş, annesinin sözlerini dinlememişti. Genç kadın :

Açık muhabere :

Konyada emekli Maarif Müdürlerinden ve değerli halkciyatımızdan Sayın Bay M. Ferit Uğuza

Yazı arkadaşımıza yolladığınız mektubtaki (ERCİYESE) e ait değerli satırları ilgi ile okuduk. Teveccühünüze çok teşekkürler ederiz. Pek yerinde olan vasayanızı önemle dikkate alıyoruz. Folklor alanında memleketin sayılı üstatlarından biri olan zatıalilerinin yazılarına sahifelerimizin açık olduğunu saygılarımızla bildiririz.

ERCİYES

Neşriyatı idare eden : SAHİR ÜZEL
Basıldığı yer : YENİSÜMER Basımevi

— Bir kelime Jan, bir kelimecik söyle ! diye yalvarıyor, ne yapacağını bilmiyordu.

Dışarısı zifiri karanlıktı, Tek bir ışık yoktu. Bütün ümitleri yıkılmıştı Çocuğa yalvarmakta bir az daha devam etti, fakat çocukta hareketten eser yoktu. Aceba çocuk , bir mide veya bogaz hastalığından mı böyle bir hale gelmişti? kuvvetini, düşüncelerini toplıyabilmek, yavrusuna bir çare bulabilmek için kendini zorluyor fakat kulları arasına aldığı çocuğunun ktlaşmış vücudu annelik şefkatini tahrik ediyor, çocuğa bakdıkça ihtilaçlar içinde çırpınıyor, nefsi daralıyordu. Aklını başıua toplamaya çalıştı : muvaffak olamadı. Nihayet yemek odasına girdi, oradan mutfaga, mutfaktan hiz.netçinin bulunduğu odaya koştu ve hizmetçiye :

— Rozali, Rozali çabuk bir doktor ; çocuğum ölmüş !.. diye bağırdı.

- devam edecek -

Halkevleri Dergileri

<i>Derginin adı</i>	<i>Halkevlerinin Adı</i>	<i>Kaç günde bir çıktığı</i>
Görüşler	Adana	Aylık
Taşınar	Afyon	"
Türk Akdeniz	Antalya	İki aylık
Altınyaprak	Bafra	Aylık
Kaynak	Balıkesir	"
Uludağ	Bursa	Üç aylık
Ülker	Burdur	Aylık
İnanç	Denizli	"
Altan	Elaziz	"
Yeni Türk	İstanbul - Eminönü	"
Halk Bilgisi Haberleri	"	"
Aksu	Gireson	"
Fikirler	İzmir	15 günlük
Konya	Konya	Aylık
Gediz	Manisa	"
Taşan	Merzifon	"
Yeni Milâs	Milas	"
Muğla	Muğla	"
Ülker	Niksar	"
İnan	Trabzon	"
19 Mayıs	Samsun	"
Diranaz	Sinop	"
Orta yayla	Sivas	"
Bozok	Yozgat	15 günlük

Fiati 10 KURUŞ